

OHJEET

Kangas, A. (toim). Haja-asutuksen jätevedet – Lainsäädäntö ja käytännöt. 2017. Ympäristöopas. Ympäristöministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4740-1>

Perustason puhdistusvaatimuksesta poikkeaminen

Poikkeamisen edellytykset

Haja-asutuksen jätevesien perustason puhdistusvaatimuksesta voidaan ympäristönsuojelulain nojalla myöntää lupa poiketa (YSL 156 d §). Lupaa poikkeamiseen voi hakea enintään 100 metriä vesistön tai meren rannasta tai pohjavesialueella, joilla perustason puhdistusvaatimuksen täyttäminen on aikarajaan sidottua. Poikkeaminen on tarkoitettu vain epätavanomaisiin tapauksiin ja se raukeaa heti, jos tilanne muuttuu. Poikkeamissääntely koskee vain kohteita, joissa on ennen vuotta 2004 voimassa olleisiin rakentamisajankohdan mukaisiin vaatimuksiin tai myönnettyyn rakennuslupaan perustuva jätevesien käsittelyjärjestelmä. **Poikkeaminen on käsittelyjärjestelmäkohtaista.**

Poikkeamista koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että joko ympäristöön kohdistuva kuormitus on huomattavan vähäistä tai käsittelyjärjestelmän parantaminen on kustannuksiltaan tai teknisessä mielessä kiinteistön haltijalle kohtuutonta.

Luvan poikkeamiseen voi hakemuksesta myöntää kunnan toimivaltainen viranomainen, jona usein toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kiinteistökohtainen poikkeus voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupaa poikkeamiseen ei ole pakko myöntää vaikka jäljempänä tarkemmin selostetut poikkeamisen edellytykset täytyisivätkin. Myönnetty lupa raukeaa, jos kiinteistön käyttö muuttuu niin, että kuormitus lisääntyy tai kiinteistön omistukseen tai hallintaoikeuteen tulee muutoksia.

Ympäristökuormituksen huomattava vähäisyys

Kunnan toimivaltainen viranomainen voi myöntää luvan poiketa ympäristökuormituksen huomattavan vähäisyyden perusteella. Tämä tarkoittaa, että kiinteistöllä asuvien lukumäärä, kiinteistön käyttöaste tai syntyvien jätevesien laatu ja määrä eivät merkittävästi eroa haja-asutuksen keskimääräistä vähäisemmästä tilanteesta kuormitusta lisäävästi. Käytännössä kiinteistöllä asuvien lukumäärä ei voi olla enemmän kuin keskimääräinen kolmen henkilön asukasmäärä eli kiinteistöllä tulee asua vakituisesti vain 1-2 henkilöä. Lisäksi kiinteistöllä asutaan vain osan aikaa vuodesta ja silloinkin vähäisessä määrin. Jäteveden laadun osalta on tarkasteltava, onko kiinteistöllä käytössä esimerkiksi vesikäymälä tai erotteleva jätevesijärjestelmä. Olennaista on, että ympäristöön kohdistuva kuormitus on vähäistä verrattuna hajajätevesiasetuksen mukaisiin asukaskohtaisiin kuormituslukuihin.

Toimien kohtuuttomuus

Lupaa poiketa perustason puhdistusvaatimuksesta on mahdollista hakea, jos tarvittava investointi olisi kiinteistön haltijalle kohtuuton. Kohtuuttomuutta arvioitaessa on syytä kiinnittää huomiota sekä toteutettavien investointien elinkaaren pituuteen että kiinteistön haltijan sosiaaliseen ja taloudelliseen tilanteeseen. Lupa poiketa voidaan kohtuuttomuusperusteilla myöntää sekä vakituisesti asuville kiinteistöille että vapaa-ajan kiinteistöille.

Poikkeus voidaan myöntää vain, jos toteutettavat toimet olisivat sekä kustannuksiltaan korkeita että teknisesti vaativia esim. maasto-olosuhteiden vuoksi. Kohtuuttomuuden arvioinnissa viranomainen ottaa huomioon seuraavaa: 1) kiinteistön sijainti viemäriverkoston piiriin ulotettavaksi tarkoitetulla alueella; 2) kiinteistön haltijan ja kiinteistöllä vakituisesti asuvien korkea ikä ja muut vastaavat elämäntilanteeseen liittyvät erityiset tekijät sekä 3) kiinteistön haltijan pitkäaikainen työttömyys tai sairaus taikka muu näihin rinnastuva sosiaalinen suorituseste.

Kustannuksia voidaan arvioida vertaamalla niitä jätevesijärjestelmän parantamisesta aiheutuviin keskimääräisiin kustannuksiin ja esimerkiksi vesihuoltolain mukaisiin liittymismaksuihin. Vapaa-ajan kiinteistöllä vaatimusten noudattaminen ei muodostu yhtä herkästi kiinteistön haltijalle kohtuuttomaksi kuin omana asuntona käytetyllä kiinteistöllä, joka on välttämätön asukkaalle elämälle ja toimeentulolle.